

Лист излази према потреби. — Адреса за писма и за претплату: Journal officiel du Monténégro, Neuilly-sur-Seine, rue Ancelle (France). — Рукописи, у листу објављени, остају у редакцији.

Претплата на 6 мјесеца: за Француску три франка, за све друге земље шест франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOIX DU MONTÉNÉGRIN

Journal officiel du Royaume de Monténégro

"GLAS TZERNOGORTZA"
(La Voix du Monténégro)

paraissant actuellement à Neuilly-sur-Seine, suivant les exigences du service.

On s'abonne au bureau du journal officiel:

NEUILLY-SUR-SEINE
Rue Ancelle.

Prix de l'abonnement pour six mois
3 fr. pour la France, 6. fr. pour l'Etranger.

За огласе плаћа се по 10 сантима за сваку ријеч или број, штампане из петит слова. За сваки оглас, мањ од 50 ријечи: два франка. За понављање огласа: половина цијене. За крупније огласе: према томе, колики простор заузимају (сваки запрема петити ред рачуна се као 8 ријечи.)

4. јула, о дану државне светковине Сједињених Држава, Његово Величанство Краљ Господар упутио је телеграфску честитку Његовој Екселенцији Предједнику Сједињених Држава Господину Вудро Вилсону, која гласи:

Son Excellence le Président W. Wilson
Washington

A l'occasion de la fête qui célèbre le plus noble anniversaire j'adresse à la grande République et à son premier magistrat mes félicitations et l'expression de mon admiration sincère. Au moment où, dans la capitale de la France généreuse et hospitalière je vois le premier détachement de la puissante armée qui demain marchera sous le drapeau étoilé, je veux vous dire quel ferme espoir j'ai dans le triomphe du droit et de la liberté et de la libération des nationalités opprimées.

NICOLAS. Roi de Monténégro.

Превод:

Његовој Екселенцији
Предједнику В. Вилсону,
Вашингтон.

Поводом светковине којом се слави највећина годишњица, шаљем великој Републици и њеном Предједнику моју честитку и израз мога дивљења. У часу, кад у пријестоници племените и гостољубиве Француске гледам први одред мобилне војске која ће сјутра наступити под звјезданим барјаклом, ја желим да Вам изјавим колико је честа моја нада у тријумф права и слободе, и у ослобођење потиснутих народа.

NICOLAS. Краљ Црне Горе.

На ту честитку стигао је из Вашингтона овај одговор:

His Majesty
Nicolas I King of Montenegro,
Paris-Neuilly

It affords me pleasure to express to Your Majesty the high appreciation of the people of the United States and my own for the cordial congratulations which you have been pleased to offer.

Woodrow Wilson

Превод:

Његовој Величанству
Николи I, Краљу Црне Горе,
Париз-Неји.

Мило ми је што могу Вашем Величанству изразити високо цјашење од стране народа Сједињених Држава, а тако и од мене лично, за срдану честитку коју сте извољели упутивати.

Вудро Вилсон.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Предједник Француске Владе, Министар Спољних Послова, Његова Екселенција Господи Александар Рибо саопштио је писмено кр. Влади одлуку да Црна Гора буде заступљена у конференцији Савезника, која је 25. ов. мј. отворена у Паризу. Црну Гору заступа у поменутој конференцији Предједник кр. Владе, Министар Спољних Послова, Господин Евгеније Поповић.

— Њ. Кр. В. Књаз Михаила, најстарији унук Њихових Величанстава Краља Господара и Краљине,

положио је ових дана, с одличним успјехом, своје прве школске испите у Банулу.

— Њихова Кр. Височанства Престононаследник Данило и Књагинја Милица отпутовали су из Париза јуче, у петак, вечерним возом у 7:30, у Савоју, гдје ће се, по лекарском савету, неко вријеме задржати. Предполазак Његово Височанство походио је стан кр. Владе у Пеји и пробавио неко вријеме у кругу г. г. Министара и чиновништва. При расстанку, г. г. Министри и чиновништво испратили су Престононаследника, с жељом, да бораваком у крајевима Савоје постигне побољшање свога здравља.

— Господин Никола Пашећ, Предједник Владе Краљевине Србије, уписао се у сриједу по подне у књигу Његова Величанства Краља Господара у краљевској вили, а код Предједника кр. Црногорске Владе Господина Евгенија Поповића лично је оставио своју посјетницу у domu кр. Владе. Господин Министар Предједник Поповић иза тога вратио је посјету Господину Министру Предједнику Пашећу у хотелу Бристолу.

Швајцарски лист "Gazette de Lausanne" од 20. јула поведе ове ријечи изјавио је у српском преводу гласе:

Господину
директору листа "Газет де Лозан" у Лозани.

Господине директоре!

Оптужба која се противу мене износи у неком памфлету који је, без потписа писца, објављен на српском језику — а коју је оптужбу ваш сарадник М. М. написао за вриједно да коментарисне у вашем листу од 15. јула — нема никакве основа.

Одвратна је клевета, тврдити, да сам ја, посредништвом господина Берисдорфа, одрицао везе са централним државама. Како та клевета, тако исто није истина, ништа има никакве смисла, ни све оно остало што се противу мене у поменутој књизи износи, — у тој књизи у којој није саопштен ни један једини документ. Као Престононаследник Црне Горе, свагда сам се руководио љубављу према отаџбини и интересима српскога народа. Цијело моје држање јесте необорив доказ чврсте и несломљиве моје жеље, да племенита Француска и сви наши Савезници извојују побједу над заједничким нам непријатељем, и да тијем утврде тријумф правде и слободе.

Биће да је штампарском грешком у вашем листу поварено име Берисдорф које се помиње у књизи, или је можда ваш сарадник то лице побркао са оним руским дипломатом који је умро за вријеме рата.

ДАНИЛО

Престононаследник Црне Горе.

Господину
директору листа "Газет де Лозан" у Лозани

Господине директоре,

У вашем листу од 15. јула објављен је чланак, са потписом М. М., гдје се тенденциозно приказује некаква брошура, штампана на српском језику, а на коју њен писац није имао образа да потпише своје име. Чудно ми је да лист, као што је ваш лист, даје мјеста лудом клеветању, фабрикованом у некој сумњивој фабрици, а у корист непријатеља Црне Горе.

Будући сте ми лојално понудили да на оптужбе одговорим, то вас молим да у "Газет де Лозан" штампате, на истом мјесту листа и из ових слова као и овај чланак, ову моју изјаву.

Намјеравам у скоро објавити документе који ће исправност нашег држања доказати. Само из изјесних обзира према нашим Савезницима, ја то нијесам досад већ учинио. Ма да она стара ријеч Бомаршова каже: «Само клеветајте, клеветајте, па ће се најпослије вашим клеветама довести и повјеровати!» ја се ипак надам да, након моје публикације, сарадници у вашем листу неће више бити оруђе у рукама неколицине издајника и заштитника.

1. Појодлучије оповргавам тврдњу безименога писца да сам ја, као командант Ловњевског Одрода, био у сталној вези са аустриским командом у Котору. Што се пак тиче телефонске везе, само се по себи разумије да је то немогућа ствар, и да је прича о томе телефону најљућа измишљотина.

2. Јесте истина: једнога дана дао сам свирати химну бугарску; али је истина и то, да нема ни једнога Црногорца који ми то не би одобрио тога дана: исто као и наши силни Савезници, мислили смо свиколници да ће се Бугарска уз нас одлучити, уз Савезнике, и баш тада је на Цетиње била стигла вијест «да је Бугарска ступила уз Савезнике», вијест, коју је објавила и сва Савезничка штампа. Шест мјесеца иза тога, пошто је краљ Фердинанд, на жалост, учинио оно што сви знамо, пало је Скопље; тог дана сва војска црногорска у црно се заврла.

3. Маја 1915. пошто су ме дубоко потресла неједна аустриских авијатичара, који не штедише ни мирне, небрањене варошнице, написао сам за еходно обратити се шефу нашега Ђенералног штаба, српском (то као да се и заборавило!) Ђенералу Бојку Јанковићу, са својим мишљењем, да би хитно требало доставити к знању аустриским команданту Боке Которске, да ћемо, ако аустриски авијатичари не прекину бомбардовати наше небрањене варошнице, бити приморани светити се (чинити репресалије) и то, како ми за најсходније нађемо. Ђенерал Јанковић одобрио је ту идеју. Пошто смо се о предмету споразумјели, и пошто сам опет преузео ко-

манду, отишао сам први пут 23. маја (по ст. кал.) наше парламентарне да објаве Аустринцима: да бисмо ми ради били учинити једно саопштење команданту Боке Которске. Аустриски официри одбише да преговарају с нама, прије по од свога команданта овлашћење за то добију. Они обеђаше да ће се винути сјутра дан, 24. маја.

Пошто им је 24. маја командант дао овлашћење за преговор, наши парламентарни су им саопштили што намјеравамо чинити ако њихови авијатичари не би прекинули онаково бомбардовање. На ту поруку, командант Боке Которске изаслао је 19. маја мајора Хубку, бившег војног аташеа на Цетињу, и капетана Визингера, да дођу к мени да то питање доведемо у ред.

Примио сам та два официра у команди Доњо-Црмичког батаљона, у селу Лазаревићима.

Аустринци су пристали на то да више не бомбардују наше небрањене варошнице. О томе, као и о свему осталом појединоствима у којима није било ништа подозриво ни напредно, одмах сам извјестио нашу Врховну Команду.

Ја имам, у аутентичним службеним документима, необориве доказе о цијелој овој ствари, а тако и о свему осталом о чему расправља безимени писац, тај исти који ни једну своју бешчасну тврдњу није био у стању потврђивати ни једним јединим актом, ни војничким ни дипломатским. Документе, који ће објелоданити исправност наших поступака, намјеравам објавити за кратко вријеме. Узрок, што то нијесам досад већ учинио, јесу обзир према неким од наших Савезника и према личностима које стоје у вези са ратом на Балкану.

Изволите, господине уреднице, примити израз мога поштовања.

Књаз Петар Петровић Његов
Ђенерал црногорски.

ВИЈЕСТИ И НОВОСТИ

Интерпелације о Црној Гори у парламентарима Савезничких Држава.

1. У енглеском парламенту:

Посланик Роналд М'Неја интерпелисао је Министра Спољних Послова, зашто Енглеска нема свога пуномоћнога министра акредитованог при Црногорском Двору и Влади, као што имају Француска, Италија и Русија; критикујући тај поступак, захтијевао је да се предузму мјере да Велика Британија и Црна Гора именују своје дипломатске представнике у Пеји и у Лондону. — На интерпелацију је одговорено, да је један савјетник у амбасади Његова Британског Величанства у Паризу акредитован као Отиравник Послова Велике Британије при Црногорском Двору и да нема разлога ову ствар на други начин тумачити.

Исти посланик, у другој својој интерпелацији, питао је Министра Спољних Послова односно субвенције коју Велика Британија даје Црној Гори: зашто је издавање те помоћи обустављено још 1916., и протестовао је, што се тијем пружа прилика непријатељима савезничке Црне Горе да ову ствар експлоатишу у своје сврхе. Тражи да се тај утисак избрише издавањем онолике субвенције колика је нужна Црногорској Влади за њене потребе за вријеме експлоатације (бављена у иностранству). — Министар Спољних Послова одговорио је да је помоћ била привремено обустављена, док се не испитају стварне потребе Црногорске Владе, и да су предузете мјере да Велика Британија и Француска исплаћују Црној Гори субвенцију онако као што је било уговорено у почетку.

2. У италијанском парламенту

Пет народних посланика који припадају разним политичким странкама управили су интерпелације на Министра Спољних Послова.

Посланик Тости ди Балминута интерпелисао је овим ријечима: «Потписани пита министра да ли намјерава обратити пажњу Савезних и Неутралних Сила на страховита злостављања која Аустрија врши у Црној Гори».

Интерпелација посланика Кононе ди Бездаро гласи: «Потписани тражи од Министра Спољних Послова да га уозна са намјерама владе односно трагичнога стања у коме се данас налази Црна Гора; ни у једној земљи, које су централне силе заузеле, стање није тако зло као што је у Црној Гори».

Интерпелација посланика Горини: «Потписани тражи од Министра Спољних Послова да се изјасни о томе, какве мјере мисли предузети да би народ у савезничкој нам Црној Гори одржао повјерење према италијанском народу. Од дугога времена, становништво Црне Горе је сасвијем злостављено и доведено у страховито стање».

Народни посланик Ди Салеа: «Потписани тражи да се Министар Спољних Послова изјасни, мисли ли интервенирати и спријечити да становништво у Црној Гори не остане лишено сваке помоћи у санитарном материјалу и у исхрани».

Народни посланик Тириани: «Потписани тражи да се Министар Спољних Послова изјасни о томе, да ли му је познато да је Црна Гора изложена беспримјерном страдању и плачкању од стране Аустрије, и да је њено становништво напуштено без хране и без икакве друге помоћи тако, да ја на путу петребљена. И, да се изјасни о томе, какве је кораке предузео, да би се ове патње ублажиле, и нарочито, да ли сматра да је Италија своју дужност довољно испунила тијем што је дала дипломатску изјаву о потреби да се последице рата успостави црногорска држава».

Савезничка конференција. На дан, када се завршују тачно три године од онога кобног дана када је Аустрија, по наговору Немачке, раскинула везу са Србијом, и тијем пореметила равнотежу и мир најприје на Балкану, па у цијелој Европи и, најпослије свих пет дјелова свијета увукла у крвав рат — у тај дан, 25. јула, отворена је у Паризу конференција Савезних Сила, у којој се виђало о политичким и војним питањима Балкана.

Заступљене су биле ове државе: Француска, Велика Британија, Ру-

сија, Италија, Румунија, Грчка, Србија, Црна Гора и, у неким нарочитим питањима, Сједињене Америчке Државе и Белгија.

Конференција је трајала 25. и 26. јула. Одржане су три сједнице. Ријешено је да се за вријеме засиједњања о раду конференције не објављују никакви комуникацији и, према том, резултат конференције остаје у тајности.

Објављено је само ово коначно ријешено, које је јединогласно усвојено при закључку конференције:

Савезничке Силе, више но игда сложне у одбрани права народа, нарочито на Балканском Полуострву, одлучно су ријешене да не остављају оружје прије но постигну свој циљ, који, према њихову нахођењу, обухвата све друге циљеве — а тај је циљ — да се у будуће онемогући злочиначка напаст (aggression criminelle) као што је она, за коју је одговоран империјализам Централних Сила.

Лист Црногораца у Америци. Примили смо прва два броја политичког листа «Црногорски Гласник» (Monténégren Herald), орган слободоумних Црногораца и свију оних који правди и истини служе. Лист је почео излазити мјесеца маја у Детроит, у Мичигену, у Сјеверној Америци. Излазиће сваког 1. и 15. дана у мјесецу. Уређује га одбор коме је предједник М. Митровић, а благајник Илија Навићевић. — Претплата цијена је два долара на годину, (земље изван Америке два и по долара).

У другом броју, под насловом «Први одзив», читамо имена приложника који су новчаним прилозима притекли у помоћ покретачима те тако листу осигурали излажење. По томе списку најбоље се види како је овај лист био потребан у јавном животу наше браће у Америци. Потпуно је осјећање црногорских и селашких прогонороваца да је, и отуд, још један тако обилат Спримок, без граје и рекламе, подигли су у овом листу свој глас и жртвеним родољуби и вјерни синови своје земље, у одбрану части отаџбине.

Поздрављамо искрено појаву овог листа, а покретачима честитамо и желимо много читалаца.

За предсједника Црвеног Крста постављен је Перо Вучковић, министар на расположењу. — Г. Перо Вучковић је, као што се зна, иступио из «Црногорског Одбора за народно уједињење».

† **Данило Мрав.** Колико се до сада зна, већ су неколико Херцеговаца, црногорских поданика, нацили смрт на бојном пољу као аустријски војници! Најприје браћа Дангубић, а сада Данило Мрав трговац из Никшића. Иако су многи од њих рођени у Црној Гори, или су у њој дошли још у дјетњству, примили Црногорско држављанство, окупаторске власти силом су их одвели и уврстили у војску да се боре за ону исту Аустро-угарску, из које су њихови стари избјегли!

Нови министри у Србији. Приликом недавне промјене у влади краљевине Србије, напредно су попуњена два министарска портфејла: за министра народне привреде постављен је В. Јанковић, бивши министар, и за министра просвјете М. Трифуновић, професор и народни посланик.

У вези са тим, саопштавамо вијест која је из Атине стигла у Лондон, да ће се влада краљевине Србије ускоро премјестити са Крфа у Солун. Како је Венизелосова припремљена влада, која се досад налазила у Солуну, прешла у Атину, то је омогућено премјештање српске владе у Солун, гдје ће јој се сад моћи ставити на расположење све потребне зграде за канцеларије.

Крвави бројеви. Професор Сорбоне Андре Диттанберже, веома уважен француски публициста, саопштава у листу Викторар, према извјештају једног немачког листа, ову жалосну статистику:

До краја 1915. осуђено је на смрт у аустријској половини монархије: у Трсту 290 лица; на Сењској Ријеци (Фриум) 60; у Петри 90; у Дамацкој 119; у Моравској 245; у Чешкој 720; у Галицији 480; у Буковини 330; у Тренту 330, а у Босни 800.

Добровољан прилог Црвеном Крсту. Кућа Грабер и комп. у Верну приложила је 500 франака комитету Црногорског Црвеног Крста у Женеви, који јој овим путем изриче своју топли захвалност.

Странци у Америци. У Сједињеним Америчким Државама спреман је закон, по коме ће се узимати у војску сви странци, способни за војну службу. Сваки странац мораће доказати одакле је и које је народности. Ово не важи за поданике неутралних држава. Сви други, ма били и из савезничких држава, који год не ступе у америчку војску, биће протјерани или интернирани.

Име енглеске династије. Краљица Викторија била је последњи потомак лозе Хановер, која је два столећа носила енглеску круну. Удабом за немачког принца Алберта од Саксен-Кобурга примила је и династија то немачко име које енглеском народу никад није годило. Недавно је краљ Ђорђе V усвојио за себе и своје потомство ново породично име «од Виндзора» (of Windsor). Виндзор, стародавни двор из 11. вијека, играо је значајну улогу у историји Енглеске.

Лична вијест. Бивши секретар црногорске Банке на Цетињу г. Иван Бонаћ, некрп пријатељ Црне Горе, промовиран је ових дана на част доктора права на универзитету у Палерму. Честитамо.

Француско-енглески фронт. Као и у току прошлих неколико недјеља, борба на француском фронту концентрисана је још увијек на тријема тачкама: 1. на сјеверу ријеке Ене, 2. у Шампањи и 3. на ријеци Мези.

Сјеверно од Ене. — Издржати смо ових дана јаку немачку офанзиву, којој је био циљ: наша позиција код Серина. Неколико ноћи протекло је у борбама у којима је било неколико повлачења и наступања. Узели су нам били прву линију али су сузбијени свугдје, осим на 500 метара, гдје су се одржали.

У Шампањи. — Ту су, не Нијемци, по Французи почели нападати, и то, на двије тачке: на сјеверу брда Отмонта и на сјевероистоку брда Тетона. Сјајним налетом узели смо шанчеве у дужини од 800 м. и 300 м. у дубину. Нијемци су оштро одговарали, али безуспјешно. Заробили смо их 360. На Тетону није имао никаква успјеха. И на Отмону, пошто је нешто био освојено, све је поново изгубио.

На обали Мезе. — Сузбијен напад на коту 304 и на Морт-ом. 20. јула напали смо код коте 304 и преотели све позиције које су они држали од 29. јуна. Осим тога, на фронту од 2.500 метара с обје стране друма Есеме-Метенкур узели смо им прву линију, необично јако утврђену, затим, и другу линију. Непредовали смо за 1. км. тако да се наш фронт данас пружа од југоисточне стране шуме Авонкура до западних падина коте 304, преко шуме Камар. Ту је заробљено 500 Нијемаца.

Руски фронт. Унутрашњи немири, који поново избише 16. јула, ометају дјело Брусилова и Корнилова.

Руси су морали одступити из Калужа, Тарнопоља и Стаиславова. Али, према најновијим вијестима, Руси као да су престали одступати; то би било сасвијем разумљиво, јер у унутрашњости су предузете најстроже мјере противу правих вишњика преда (који стоје — доказано је — у непријатељској служби.) Да су се Руси почели заустављати, и давати јачи отпор у Галицији, то се види и у непријатељским извјештајима. Ријеку

Бистрицу прешли смо на дуге борбе», каже најновији аустријски извјештај; а даље, у истом извјештају: «Јужно од Тарнопоља, непријатељ се у масама бацио пред немачке пулове.» На јужном пак фронту, руско-румунска војска прешла је 24. јула у офанзиву у дужини од 20 км. заузела неколико села 19 топова и до 1000 војника. О томе каже аустријски извјештај: «У јужним Карпатима непријатељ је продор у наше редове.»

Ако уз то непоменемо и то, да су Брусилон и Корнилов добили овлашћење да према бјегунцима употребљују и оружје, имамо разлог надати се да ће се на руском фронту наставити велико дјело онако, како је почетком јула започело.

Солунски фронт. 19. јула, британски авијатичари бомбардовали су депо у Петричу и изазвали пожар. Борба патрола на вардарском фронту. Непријатељска артиљерија активна околу Витола.

20. јула. Британски авијатичар извршио је низ јуначких бомбардовања, проузроковао пожар у слагалиштима у Порини и Дедели. Сукоб патрола и активност артиљерије на Вардару. На Старевини су непријатељске трупе, послје живог бомбардовања, извршиле напад и успјеле да заузму, тренутно, неке положаје српске, али су противнападом одмах сузбијене са поразом.

21. јула. Код Старевине непријатељ је опет покушао напад на Србе, али без успјеха. Узајамна канонада на цијелом фронту. Наша артиљерија проузроковала код Сокола на непријатељској линији огроман пожар. Авијатичари британски бомбардовали су аутомобилски парк у Демар Хисару. Два непријатељска ероплана су оборена.

22. јула, сукоб патрола на Струми и у околици Бараки. Топовска палба с време на вријеме жива у околици Старевине и код Витола. Наша артиљерија изазвала је експлозију непријатељске батерије.

23. јула, с успјехом је изведен напад на Хоминдос, код Сереза. 84 војника заробљено. Непријатељ је имао 60 мртвих. Наши губици незнатни. Прије борбе наше трупе су нападе и разрушиле два непријатељска брдека тона. Ескадрила аероплана бомбардовала је Демар Хисар.

Италијански фронт. И ових дана непријатељ се непрекидно мучи да ма коју изгубљену позицију поврати. Италијанци су успјели да сваки напад зауставе, да своје позиције сачувају и да на неколико мјеста непријатеља потисну.

Према Јамнану, у зони југозападно од коте 247, одбијен је јак напад, позиције непријатељске разрушене су, уништено доста митраљеза и муниције, и заробљено 275 војника од којих су 8 офирцира. Исто тако на другом вису Колбрина разрушене су непријатељске позиције, којом приликом је погинуло 30 непријатеља. И у борби, која је вођена југозападно од Тодмина, број заробљеника повећао се је.

За првих шест мјесеца, откако „Глас Црногорца“ излази у Паризу, лист је редовно упућиван свима личностима за које се претпоставља да са интересовањем прате нашу општу ствар. Многи наши пријатељи одазвали су се претплатом на лист. Ми смо, међутим, све до данашњег броја, лист слали и онима који претплату још нијесу послали. Одсада, од 21. броја па на даље, лист ће се слаати само онима који се претплате. Стога молимо да нам се новац пошље што прије, јер иначе морамо обуставити шиљање листа.

Претплата се прима на пола године. Цијена је листу:

за Француску, три франка;
за друге земље, шест франака.

20. број Гласа Црногорца. Париз, 15. (28.) јула 1917.

Уредник, професор Пејо Богдановић

Le Gérant: Edmond LUQUIN

Imprimerie Universelle, J. A. Cassagnol, directeur

48, Rue Claude-Veilleux, Paris (X^e)